

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

8. november 2017,

liidu krediidasutuste ja investeerimisühingute kapitalinõuete raamistiku muudatuste kohta

(CON/2017/46)

(2018/C 34/05)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

Euroopa Keskpank (EKP) sai 2. ja 20. veebruaril 2017 Euroopa Liidu Nõukogult ja Euroopa Parlamendilt taotlused esitada arvamus seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses finantsvõimenduse määra, stabiilse netorahastamise määra, omavahendite ja kõlblike kohustuste nõuete, vastaspoole krediidiriski, tururiski, keskses vastaspooltes olevate positsioonide, ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjates olevate riskipositsioonide, riskide kontsentreerumise, aruandluse ja avalikustamise nõuetega ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012, ⁽¹⁾ (edaspidi „kapitalinõuete määruse ettepanud muudatused“).

EKP sai 17. ja 20. veebruaril 2017 Euroopa Parlamendilt ja Euroopa Liidu Nõukogult taotlused esitada arvamus seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, millega muudetakse direktiivi 2013/36/EL seoses vabastatud üksuste, finantsvaldusettevõtjate, segafinantsvaldusettevõtjate, tasustamise, järelevalvemeetmete ja -volituste ning kapitali säilitamise meetmetega ⁽²⁾ (edaspidi „kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatused“).

EKP arvamus andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5, sest kapitalinõuete määruse ja kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatused sisaldavad sätteid, mis mõjutavad EKP ülesandeid, mis puudutavad krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvega seotud poliitikat ja mis on sätestatud aluslepingu artikli 127 lõikes 6, ning sätteid, mis mõjutavad Euroopa Keskpankade Süsteemi panust rahasüsteemi stabiilsusega seotud poliitika tõrgeteta teostamisse, millele viidatakse aluslepingu artikli 127 lõikes 5. EKP nõukogu on käesoleva arvamus vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanka kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

Üldised märkused

EKP toetab komisjoni pangandusreformi paketti, millega rakendatakse liidu õiguses globaalse õigusreformi tegevuskava olulised elemendid. Komisjoni ettepanekult oodatakse regulatsiooni olulist tugevdamist, mis aitab vähendada riske pangandussektoris. Riskide vähendamise areng valmistab ette seonduva samaaegse ja samalaadse riskide jagamise arengu.

Käesolevas ettepanekus käsitletakse EKP jaoks eriti olulisi küsimusi, mis on jaotatud kahte ossa: 1) liidus kehtiva õigus- ja järelevalveraamistiku muudatused; ning 2) rahvusvaheliselt kokku lepitud järelevalvestandardite rakendamine.

⁽¹⁾ COM(2016) 850 final.

⁽²⁾ COM(2016) 854 final.

1. Liidus kehtiva õigus- ja järelevalveraamistiku muudatused

1.1. 2. samba täpsustused

1.1.1. Ettepannud muudatuste eesmärk Baseli III raamistiku ⁽¹⁾ 2. samba nõuete rakendamiseks kapitalinõuete direktiivis ⁽²⁾ on saavutada liidus suuremat järelevalvealast ühtsust kapitalihierarhia elementide täpsustamise kaudu ning kehtestades 2. samba juhised täiendavate omavahendite kohta ning samuti karmistades tingimusi, mille kohaselt pädevad asutused võivad oma järelevalvevolitusi selles kontekstis kasutada.

1.1.2. Ehkki EKP toetab üldiselt järelevalve ühtlustamist, ei ole ettepanek töötada välja regulatiivsed tehnilised standardid täiendavate omavahendite nõuete kohta kohane vahend selle eesmärgi saavutamiseks.

Esiteks on 2. samba nõuded subjektipõhised, mis nõuab pädevatelt asutustelt järelevalvealase kaalutluse kasutamist. Kui tugineda ainult Euroopa Pangandusjärelevalve regulatiivsetele tehnilistele standarditele või kasutada neid osade riski elementide puhul, siis ei oleks tulemuseks subjekti- ja riskipõhine lähenemine, mis võtab arvesse asutuste erinevaid riskiprofiile, ning see võib tegelikult takistada pädevatel asutustel riskide ja valdkondlike arengutega kaasas käia.

Teiseks kujutavad Euroopa Pangandusjärelevalve suunised järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ühtsete menetluste ja meetodite kohta (SREP) ⁽³⁾ endast juba ühtset alust selle korra järjekindlaks rakendamiseks liidus, võimaldades kohasel määral järelevalvealaseid kaalutlusi ning mida on lubatud täiendada Euroopa Pangandusjärelevalve eksperdi hinnangute kasutamisega. Viimastel aastatel on ühtlustatus tänu nende suuniste ⁽⁴⁾ ja EKP järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi metoodika, mida kohaldatakse järjekindlalt kogu ühtse järelevalvemehhanismi (SSM) ⁽⁵⁾ raames, rakendamisele märkimisväärselt paranenud.

Neid positiivseid arenguid arvestades on EKP seisukohal, et praegune raamistik on piisav ning et ühisturg saab ühtlustamise osas jätkuvalt ära kasutada olemasolevaid vahendeid, mida saab täiendada Euroopa Pangandusjärelevalve eksperthinnangute kasutamisega.

1.1.3. Lisaks antakse kapitalinõuete direktiivi ettepannud muudatustega krediidasutustele, mitte järelevalveasutustele, pädevus teatavates piirides otsustada 2. samba nõuete täitmiseks hoiatavate omavahendite koosseis ning välistada võimalus kehtestada 2. samba nõuded selliselt, et need täidetakse täielikult esimese taseme põhiomavahenditega. EKP on seisukohal, et järelevalveasutustele peaksid jääma volitused kehtestada täiendavate omavahendite koosseisu nõudeid ning nõuda, et täiendavate omavahendite nõuded tuleb täita täielikult esimese taseme põhiomavahenditega. Usaldatavusnõuete täitmise seisukohast on panganduskriis ja viimased turusündmused näidanud, et võib ilmned märkimisväärsed väljakutsed seoses nt täiendavate esimese taseme omavahendite instrumentidega, mille kahjumikatmisvõime ei ole sama tõhus kui esimese taseme põhiomavahenditel ning millega seotud kulud võivad veelgi kahjustada krediidasutuste kasumlikkust. Lisaks on EKP praktikaks olnud alates EKP usaldatavusjärelevalve ülesannete täitmise algusest kehtestada 2. samba nõuded nii, et need tuleb täita esimese taseme põhiomavahenditega. Liidu seadusandlikud asutused on eelistanud kõrgeima kvaliteediga kapitali nõudes puhvrite täitmist ainult esimese taseme põhiomavahenditega. Praktika muutmine tähendaks krediidasutustele väiksemat ennustatavust ja ebavõrdseid tingimusi.

⁽¹⁾ Avaldatud Rahvusvahelise Arvelduste Panga kodulehel www.bis.org

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

⁽³⁾ Vt Euroopa Pangandusjärelevalve suunised EBA/GL/2014/13, 19. detsember 2014, järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ühtsete menetluste ja metoodikate kohta.

⁽⁴⁾ Vt Euroopa Pangandusjärelevalve aruanne järelevalvealaste praktikate ühtlustamise kohta (EBA-Op-2016-11), 14. juuli 2016, avaldatud EBA veebilehel www.eba.europa.eu

⁽⁵⁾ Nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013 (millega antakse Euroopa Keskpannangale eriuülesanded seoses krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga) (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63) (edaspidi SSMR määrus) artikli 4 lõike 1 punkti f kohaselt viib EKP läbi järelevalvemenetlusi ja on selleks määratlenud ühtse läbivaatamise ja hindamise protsessi metoodika, vt eelkõige EKP 2014. aasta novembri juhend pangandusjärelevalve kohta, avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu. Selle tulemusel on märgatavalt suurenenud olulistele krediidasutustele kehtestatud täiendavate nõuete ühtsus. Eelkõige oluliste krediidasutustega osas ühtse järelevalvemehhanismi raames on SREPi üldiste punktisummade ning kapitalinõuete vaheline seos suurenenud 2014. aastale eelnenud 26 %-lt 76 %-le 2016. aastal (vt 2016. aasta ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi metoodika brošüür, lk 44, mis on avaldatud EKP pangandusjärelevalve veebilehel www.bankingsupervision.europa.eu).

- 1.1.4. Kapitali osas juhiste andmise ühtse aluse kehtestamine aitab küll kaasa selliste juhiste järjepidevale rakendamisele kogu liidus, ent EKP leiab, et kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatused peaksid selgemalt kajastama paindlikkuse vajadust 2. samba suuniste kindlaksmääramisel. Eeskätt tuleks arvesse võtta seost stressitesti künnise ja 2. samba suuniste kindlaksmääramise vahel. Kuna järelevalvealased stressitestid on lähtekohaks 2. samba suuniste kehtestamisele, peaksid kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatused kooskõlas kaasaegse parima rahvusvahelise praktikaga samuti võimaldama pädevatel asutustel kohaldada kõikide krediidiasutuste puhul stressitestide fikseeritud künnist, mis võib olla madalam kui SREPi kogukapitalinõue. Paindlik võimalus kasutada fikseeritud künnist peaks olema muutmatu võimalus. Lisaks peaks SREPi kogukapitalinõude kasutamine kokku langema asjaomases stressitesti kasutatava meetodikaga. Näiteks SREPi kogukapitalinõude künnise kasutamine negatiivse stsenaariumi korral nõuab dünaamilist lähenemist bilansile. Lisaks tuleks kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatustele lisada kolmeaasta jooksul läbivaatamise säte.
- 1.1.5. Lisaks tuleks täiendavalt selgitada, kuidas 2. samba suunised toimivad koos kombineeritud puhvri nõuetega. Eelkõige tuleks vältida võimalikke vastuolusid poliitikaeesmärgiga rakendada vastutsüklilist kapitalipuhvrit. Selleks tuleks hoiduda viitamisest „majanduse tsüklilisele kõikumisele“ kui 2. samba suuniste poliitikaeesmärgile. Lisaks, ehkki 2. samba suuniste ja 2. samba nõuete kattumist tuleks vältida, on kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatustes vaja selgitada, et kui stressitesti käigus tuvastatakse täiendavat liiki krediidiriske hüpoteetilistes olukordades ning need on 2. samba nõuete osa, jääb pädevatele asutustele võimalus kohaldada meetmeid selliste riskide suhtes 2. samba juhistes.
- 1.1.6. Kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatused piiravad pädevate asutuste volitusi nõuda krediidiasutustelt neile täiendava või sagedasema teabe esitamist. Ehkki EKP toetab täielikult selle aluseks olevat eesmärki vältida topeltaruandlust ja vähendada aruandluskulusid, on võimalus nõuda *ad hoc* granulaarseid andmeid oluline, et hinnata kohaselt krediidiasutuste riskiprofiile muu hulgas järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames. Neid riske on keeruline täielikult eelnevalt tuvastada ühtlustatud aruandluse alusel, eelkõige krediidiasutuste tegevuse ja riskide arengu tõttu. Lisaks on pädevatel asutustel alati vaja koguda täiendavat granulaarset teavet, et kohaselt hinnata krediidiasutuste tugevusi ja nõrkusi seoses konkreetsete riskide või varaklassidega, näiteks viivislaenude osas. Seetõttu on EKP seisukohal, et kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatustest tuleks need piirangud kõrvaldada.
- 1.1.7. Pädevatel asutustel tuleks lubada kehtestada omavahendite nõudeid alati, kui intressimäärarisk on olulise probleemi allikas, ning mitte ainult siis, kui riskid ületavad teatavat eelnevalt kindlaksmääratud piirmäära. Euroopa Pangandusjärelevalvele antavast volitusest määratleda teatavad mõisted, mis käsitlevad krediidiasutuste kauplemisportfellivälisest tegevusest tulenevat intressiriski, tuleneb arusaam, et silmas on peetud ammandavate loetelu olukordadest, milles on intressimäärade võimalike muutuste tõttu nõutavad järelevalvemeetmed ⁽¹⁾. EKP on seisukohal, et pädevatele asutustele tuleks võimaldada suurem paindlikkus järelevalvemeetmete kohaldamisel.
- 1.1.8. Kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatustes nõutakse pädevatelt asutustelt konsulteerimist kriisilahendus-asutustega enne mis tahes täiendavate kapitalinõuete kehtestamist ⁽²⁾. EKP toetab eesmärki saavutada tõhus koostöö kriisilahendus-asutustega, ent ettepanud formaalne konsulteerimine kriisilahendus-asutustega enne täiendavate kapitalinõuete kehtestamist või juhiste andmist vastavalt kapitalinõuete direktiivis määratletule, oleks praktikas ebamõistlikult koormav ja kohatult formalistlik, ilma et see sisuliselt praegust korda parandaks. Lisaks tagab tõhusa koostöö juba ka praegune EKP ja ühtse kriisilahendusnõukogu vastastikuse mõistmise memorandum, ⁽³⁾ mida rakendati esimest korda 2016. aasta järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi otsuste väljatöötamisel. Võttes arvesse kapitalisuuniste mittesiduvat iseloomu, peaks selliste suuniste kehtestamine jääma väljapoole ühiste otsuste raamistikku ning selle suhtes tuleks kohaldada vaid teabevahetust kolleegiumi liikmete vahel.

⁽¹⁾ Vt kapitalinõuete direktiivi artikli 98 uus ettepanud lõige 5a.

⁽²⁾ Vt kapitalinõuete direktiivi uus artikkel 104c.

⁽³⁾ Ühtse kriisilahendusnõukogu ja Euroopa Keskpanga vahel 22. detsembril 2015 sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandum koostöö ja teabevahetuse kohta, avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu.

1.2. Mikro- ja makrotasandi usaldatavusjärelevalve volituste koostoime

EKP toetab üldiselt 2. samba kõrvaldamist makrotasandi usaldatavusjärelevalve meetmete hulgest, ent kordab oma seisukohta, et 2. samba nõuete kõrvaldamise tagajärjel ei tohiks ametiasutustele jääda liiga vähe vahendeid volituste teostamiseks ja poliitikaeesmärkide saavutamiseks⁽¹⁾. Seega toetab EKP ettepanekut kõrvaldada 2. samba nõuded makrotasandi usaldatavusjärelevalve meetmetest, kui neid meetmeid laiendatakse ja tagatakse nende jätkuv toime. Toimiv ja tõhus makrotasandi usaldatavusjärelevalve raamistik on eriti tähtis rahaliidus, kus on vaja makrotasandi poliitikat, et lahendada konkreetse riigi või valdkonna tasakaalustamatusi, mis on täiendav keske tähtsusega roll liikmesriikide rahandus- ja majandustsüklite erinevustest tulenevate probleemide lahendamisel ning aitab seeläbi säilitada ühisturu ühtsust ja tagada finantsstabiilsust. Samas peaks läbivaadatud raamistik vältima eraldamisotsuste soodustamist, mis võivad suurendada turu fragmenteerituse riski ja panna takistusi pangandussüsteemi konsolideerimisele.

Üldiselt rõhutab EKP veel kord põhjaliku makrotasandi usaldatavusjärelevalve tähtsust, mis on välja toodud EKP vastuses Euroopa Komisjoni konsultatsioonile seoses liidu makrotasandi usaldatavusjärelevalve poliitika raamistiku läbivaatamisega. Seniks on makrotasandi usaldatavusjärelevalve raamistiku toimimise tõhustamiseks praeguses raamistikus vaja esimeses järjekorras teha vähemalt järgmisi kohandusi. Esiteks, loobuda tuleks praegusest algatusmehhanismi hierarhisest liigendusest (niinimetatud „pecking order“ järjekord). Praegune järjekord sisaldab negatiivseid stiimuleid seoses instrumentide valikuga ja soosib passiivsust. Teiseks, makrotasandi usaldatavusmeetmete teavitamise ja algatamise erinevate menetluste suur hulk tuleks muuta sujuvamaks, lihtsamaks ja ühtlustatumaks. Selleks tuleks mh luua ühtne ja lihtsustatud menetlus kapitalinõuete määrase⁽²⁾ artiklis 458 ette nähtud makrotasandi usaldatavusnõuete meetmete võtmiseks ning ühtlustada erinevate kapitalipuhvrite aktiveerimise menetlused selliselt, et usaldatavusjärelevalve asutustel oleks võimalik tegutseda tõhusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt. Selles osas tuleb kaaluda ka globaalsetele süsteemselt oluliste ettevõtjate puhvrite ja süsteemse riski puhvrite reeglite muutmist, et selgitada nende puhvrite poliitikaeesmärke ning vältida kattumist ja suurendada nende kasutamise tõhusust ametiasutuste poolt. Kolmandaks tuleks kapitalinõuete direktiivi artikli 136 lõikes 3 ette nähtud protsess muuta sujuvamaks nii, et iga määratud asutus hindab kohast vastutsüklilise kapitalipuhvri määra kord kvartalis, ent kehtestab selle määra või muudab seda ainult siis, kui tsükliliste süsteemsete riskide intensiivsus on muutunud. Selles kontekstis tuleks muuta ka vastutsüklilise puhvri määrast teavitamise menetlust nii, et ühtses järelevalvemehhanismis osalevate liikmesriikide määratud asutustelt nõutakse kapitalinõuete direktiivi artikli 136 lõike 7 punktides a–g määratletud teabe edastamist ka EKP-le. Lõpetuseks, EKP peab äärmiselt tähtsaks, et makrotasandi usaldatavusjärelevalve poliitika raamistik vaadataks läbi regulaarselt, võttes arvesse analüütilise raamistiku arengut ning samuti praktilisi kogemusi poliitika rakendamisel. Sellega seoses tuleks samuti ette näha makrotasandi usaldatavusjärelevalve raamistiku, sealhulgas selle ulatuse ja tingimuste põhjalik läbivaatamine järgmise kolme aasta jooksul.

1.3. Piiriülene loobumine usaldatavusnõuetest

1.3.1. Üldiselt EKP toetab pädevatele asutustele võimaluse loomist loobuda juhtumipõhiselt usaldatavusnõuete kohaldamisest tütarettevõtja suhtes, mille peakontor asub tema emettevõtjast erinevas liikmesriigis, mis on kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi ja pangandusliidu loomisega.

1.3.2. Täiendavad usaldatavusnõuete tagatised ning tehnilised täiendused võiksid anda vastuse võimalikele finantsstabiilsuse probleemidele, mis tulenevad loobumisreeglite kohaldamisest pangandusliidule, mille lõpuleviimine on endiselt pooleli. Eelkõige võiks sätestada kaks täiendavat eeltingimust, et tütarettevõtjad saaksid loobumist kasutada: a) erandikõlblikud tütarettevõtjad ise ei või ületada SSMR määruuses sätestatud olulisuse künnist; ja b) erandi alampiiir peaks olema 75 %, st omavahendite miinimumnõuet võiks vähendada 8 %-lt 6 %-le koguriskipositsioonist. Sellega seoses oleks garantiid vaja ainult seoses selle omavahendite nõude summaga, millest on tegelikult loobutud. Lisaks soovib EKP, et need tingimused tuleks läbi vaadata kolm aastat pärast nende jõustumist ja eelkõige tuleks kaaluda alampiiiri edasist langetamist, võttes arvesse pangandusliidu arengut.

⁽¹⁾ Vt EKP seisukohta seoses Euroopa Komisjoni konsultatsiooniga ELi usaldatavuspoliitika raamistiku läbivaatamise kohta (12. detsember 2016), avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruuse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

1.3.3. Ettepanek CRR muutmiseks peaks täiendavalt selgitama, et emattevõtja poolt tütarettvõtjale antud tagatis peab kohaselt kajastuma emattevõtja suhtes kohaldatavates krediidiriski usaldatavusnõuetes. Eelkõige peab emattevõtjale kuuluma 100 % tütarettvõtja hääleõigusest.

1.3.4. Lõpetuseks, kehtestada tuleb kohane üleminekukord piiriüleste kapitalierandite kohta, võttes arvesse kavandatud pangandusliidu arengut, mille kokkuvõte on teatistes Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pangandusliidu väljakujundamise kohta ⁽¹⁾ (edaspidi „Teatistes pangandusliidu väljakujundamise kohta“).

1.4. *Rahvusvahelise finantsaruandlusstandardi 9 (IFRS 9) rakendamine*

Kapitalinõuete määruse ettepanud muudatustes on ette nähtud IFRS 9 ⁽²⁾ kohaste prognoositava krediidikahju eraldiste järkjärguline kasutuselevõtmine, et leevendada IFRS 9 mõju krediidasutuste kohustuslikele esimese taseme põhiomavahenditele ⁽³⁾. EKP soovib, et IFRS 9 üleminekumeetmete periood peaks algama 1. jaanuaril 2018 ning kasutada tuleks lineaarset üleminekut ⁽⁴⁾. Selles kontekstis peaks nõukogu eesistujariik kiirendama IFRS 9-le ülemineku korra kehtestava õigusakti vastuvõtmist.

Lisaks tuleks eelistada järkjärgulist kasutuselevõtmise kohaldamist ainult algsele esimese taseme põhiomavahendite vähendamisele 1. jaanuaril 2018 (staatiline lähenemine) ning mitte oodatava kahju summadele, mis arvutatakse IFRS 9 kohaselt asjaomasel üleminekuperioodi aruandluse kuupäeval (dünaamiline lähenemine), kuna see lükkaks edasi IFRS 9 täieliku kohaldamise ⁽⁵⁾.

Esimese taseme põhiomavahendisse tagasi lisatud summade topeltarvestamise vältimiseks soovib EKP teha üleminekuperioodil parandusi kõikidesse kapitalinõuete määruse osadesse, mis eeldavad esimese taseme põhiomavahendite vähendamist, st 2. samba kapitali tagasiarvestuse osas, maha arvamata edasilükkunud tulumaksu summade osas ning krediidiriski standardmeetodi riskipositsiooni väärtuse vähendamise, finantsvõimenduse määra ja riskide kontsentreerumise raamistiku osas.

Üleminekumeetmed peaksid olema kohustuslikud kõikidele krediidasutustele; muidu võiksid erandi tegemise võimalust kasutada krediidasutused panna teised end järgima, mis töötaks vastu eesmärgile võimaldada rohkem aega kohanemaks algse esimese taseme põhiomavahendite vähendamisega IFRS 9-le üleminekul.

1.5. *Esimese taseme põhiomavahendite täiendavad mahaarvamised ja kohandused*

EKP toetab komisjoni selgitust CRD artikli 104 lõike 1 punkti d ja SSMR artikli 16 lõike 2 punkti d kohaldamisala kohta, mis on sätestatud komisjoni aruandes Euroopa Parlamendile ja nõukogule määruse (EL) nr 1024/2013 kohaselt loodud ühtse järelevalvemehhanismi kohta (edaspidi „SSM aruanne“) ⁽⁶⁾ ja eelkõige kinnitust, et pädevad asutused võivad nõuda krediidasutustelt omavahendite arvestuses teatavate kohanduste tegemist (mahaarvamised, filtrid vm), kui krediidasutuse poolt kasutatavat raamatupidamiskäsitlust ei peeta usaldatavusjärelevalve seisukohast sobivaks. EKP on seisukohal, et see selgitus tuleks õiguskindluse huvides sätestada ka CRD tekstis.

1.6. *ELis vahendajana tegutsev emattevõtja*

EKP toetab nõuet, mille kohaselt kolmandate riikide pangagrupid, mille kaks või enam krediidasutust asuvad liidus, peavad teatavate kriteeriumide täitumise või künnise ületamise korral asutama ELis vahendajana tegutseva emattevõtja, ⁽⁶⁾ kuna see võimaldab konsolideeritud järelevalve asutusel hinnata liidus terve pangagrupi riske ja finantsstugevust ning kohaldada usaldatavusnõudeid konsolideeritult.

⁽¹⁾ COM(2017) 592 final.

⁽²⁾ Vt Rahvusvaheline Raamatupidamisstandardite Nõukogu, IFRS 9 finantsinstrumendid (2014), avaldatud www.ifrs.org

⁽³⁾ Vt kapitalinõuete määruse uus ettepanud artikkel 473a.

⁽⁴⁾ Kooskõlas Basel III dokumendi uue ettepanud punktiga 96A, vt dokumenti „BCBS Standards: Regulatory Treatment of accounting provisions – interim approach and transitional arrangements“, märts 2017, avaldatud Rahvusvahelise Arvelduste Panga veebilehel www.bis.org. Selle punkti kohaselt määratakse iga aasta protsentuaalsed väärtused kindlaks lineaarse meetodi alusel.

⁽⁵⁾ CON(2017) 591 final.

⁽⁶⁾ Vt kapitalinõuete direktiivi ettepanud uus artikkel 21b.

Ent kapitalinõuete direktiivi ettepannud muudatuste teatavad aspektid vajavad õigusnormide erinevuste ärakasutamise vältimiseks täiendavat selgitamist. Esiteks peaks kõnealune nõue kohalduma nii kolmandate riikide krediitiasutustele kui ka filiaalidele (st ka juhul, kui kolmanda riigi grupi tegevus liidus toimub osaliselt või täielikult filiaalide kaudu). Teiseks, kui ELis vahendajana tegutsev emettevõtja on asutatud, siis peaks kehtima nõue, et sama kolmanda riigi pangagrupi olemasolevad filiaalid tuleb teatava künnise ületamisel ümber korraldada kõnealuse liidus tegevusloa saanud krediitiasutuse filiaalideks, et vältida õigusnormide erinevuste ärakasutamise võimalust, kuna kolmandate riikide filiaalide järelevalve ei ole harmoneeritud. Pikemas perspektiivis on samuti oluline harmoneerida kolmandate riikide filiaalide õigus- ja järelevalveraamistik liidus. Kolmandaks, kui ELis vahendajana tegutsev emettevõtja on asutatud finantsvaldusettevõtjana, segafinantsvaldusettevõtjana või krediitiasutusena, siis tuleb tagada, et konsolideeritud järelevalve raamistiku kindlaksmääramise tulemus ei oleks kohatu ega kahjustaks tõhusa ja tulemusliku järelevalve teostamist pädeva asutuse poolt, mis teostab kolmanda riigi gruppi kuuluvate üksuste üle järelevalvet individuaalsel alusel. Järelikult tuleb seoses olukorraga, kus ELis vahendajana tegutsev emettevõtja on asutatud krediitiasutusena, ning võrdsete võimaluste tagamiseks, kaaluda samasuguse kriteeriumi kehtestamist, mis on praegu sätestatud kapitalinõuete direktiivi artikli 111 lõikes 5 ning mida praegu kohaldatakse finantsvaldusettevõtjatele ja segafinantsvaldusettevõtjatele. Lisaks tuleks selgitada kapitalinõuete direktiivi artikli 111 lõike 5 kohaldamisala ning selle rakendamisega seotud protsessi. Neljandaks tuleks seoses olukorraga, kus kolmanda riigi seaduste ning nõude vahel asutada ELis vahendajana tegutsev emettevõtja valitseb vastuolu, mis võib takistada või kohatult raskendada ELis vahendajana tegutseva emettevõtja nõude järgimist, kaaluda erandi võimalust, millega antaks pädevatele asutustele erandlikel asjaoludel kaalutusõigus lubada kahe eraldi ELis vahendajana tegutseva emettevõtja asutamine (või lubada ELis vahendajana tegutsevast emettevõtjast eraldada konkreetseid üksusi). Sellisel juhul tuleks enne nimetatud kaalutusõiguse kasutamist kohaldada ELis vahendajana tegutseva emettevõtja nõude künnist kogu kolmanda riigi grupi tasandil, nii et kaalutusõiguse kasutamine tulemusel ei völdiks ELis vahendajana tegutseva emettevõtja asutamisele kohaldatavat künnist, mis on ette nähtud kapitalinõuete direktiivi ettepannud muudatustes.

1.7. Aruandluse proportsionaalsus

Väiksemate krediitiasutuste aruandekohustuse osas toetab EKP üldiselt proportsionaalset lähenemist. Mõnel juhul tuleb väiksemate krediitiasutuste suhtes kohaldada lihtsustatud aruandlusnõudeid vastavalt nende suurusele, keerukusele ja riskisusele.

Ettepannud kohustusliku aruandluse sageduse vähendamine⁽¹⁾ väiksemate krediitiasutuste puhul on pädevatele asutustele takistuseks nende poolt krediitiasutuste suhtes kohase järelevalve teostamisel⁽²⁾. Kohustuslikud aruanded on väga asjakohased, kuna nad on üks kõige tähtsamaid teabeallikaid väiksemate krediitiasutuste suhtes jooksva järelevalve teostamiseks. Kohase teabe kättesaadavus võimaldab pädevatel asutustel kohandada nende järelevalvetoimingute intensiivsust selliste krediitiasutuste suhtes. Lisaks sellele, kuigi aruandluse sageduse vähendamine vähendaks väiksemate krediitiasutuste vastavuskontrolli personaliga seotud kulu, ei ole koormuse vähenemine tõenäoline, kuna nad peavad ikkagi kasutusele võtma asjakohased IT süsteemid ning enamik neist kuludest on juba tehtud.

Selle asemel et vähendada kohustusliku aruandluse sagedust soovib EKP muuta väiksemate krediitiasutuste aruandluse ulatust, kui Euroopa Pangandusjärelevalve on hinnanud komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 680/2014⁽³⁾ finantsmõju krediitiasutustele nõuete täitmise kulude ja järelevalvealase kasu osas⁽⁴⁾.

Kogu kapitalinõuete määruuses tuleks järjekindlalt kohaldada proportsionaalsuse põhimõtet. Tuvastada tuleks konkreetsed juhud, kus proportsionaalne kohtlemine vähendaks nõuete täitmise kulusid, kahjustamata samas usaldatavusnõuete täitmise järelevalve korda. Samuti tuleks proportsionaalsem lähenemine ette näha eeskätt sisejuhtimise ning sobivuse ja nõuetekohasuse korra, tasude ja avalikustamise osas.

⁽¹⁾ Vt kapitalinõuete määruse artikli 99 uus ettepannud lõige 4, artikli 101 uus ettepannud lõige 5, artikli 394 uus ettepannud lõige 3 ja artikli 430 uus ettepannud lõige 1.

⁽²⁾ See ettepanek mõjutaks umbes 80 % vähem olulistest krediitiasutustest.

⁽³⁾ Komisjoni 16. aprilli 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 680/2014, millega sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses krediitiasutuste ja investeerimisühingute järelevalvelise aruandlusega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 575/2013 (ELT L 191, 28.6.2014, lk 1).

⁽⁴⁾ Vt kapitalinõuete määruse artikli 99 uus ettepannud lõige 7.

1.8. Automaatsed väljamaksete piirangud

Seoses kapitalinõuete direktiivi ettepannud muudatustega väljamaksete maksimumsumma osas toetab EKP kapitalihierarhia selgitamist. Lisaks paneb EKP ette, et väljamaksete maksimumsummale tuleb lisada kõik vahe- ja aastakasumid, mis ei ole juba lisatud esimese taseme põhiomavahendite hulka (millest on maha arvatud juba välja makstud kasumijaotus), ning mitte ainult need kasumid, mis on teenitud pärast kõige hilisemat kasumi jaotamist. Keskendumine kõige hilisemale kasumi jaotamisele või väljamaksele piirab kasumeid, mida saab väljamaksete maksimumsumma arvutamiseks kasutada. Krediidasutustel on tihti mitu tähtpäeva kupongide, dividendide ja boonuste väljamaksmise otsustamiseks. Mida sagedamini krediidasutus teeb otsuseid kasumi jaotamise kohta või teeb selleks väljamakseid, seda lühem on kasumi teenimise periood ja seda väiksem kasumi summa, mida võib kasutada väljamaksete maksimumsumma arvutamiseks. See piirang ei ole õigustatud, kui teenitud vahe- ja aastakasumid, mida ei ole veel esimese taseme põhiomavahendite hulka lisatud, on suuremad kui tehtud väljamaksed.

1.9. Krediidi- ja vastaspoole krediidirisk

1.9.1. Kuigi teistes õigusaktides on põhjalikult selgitatud krediidi-, turu- ja tegevusriski modelleerimist, puudub selline üksikasjalik käsitlus endiselt vastaspoole krediidiriski osas. EKP soovib kapitalinõuete määruse muutmist nii, et Euroopa Pangandusjärelevalve kohustatakse välja töötama regulatiivsete tehniliste standardite konkreetsete hindamiskriteeriumidega sisemudeli meetodi ja täiendatud krediidiväärtuse korrigeerimise meetodi kohta. Nendes regulatiivsetes tehnilistes standardites tuleks üksikasjalikumalt käsitleda mudeli muutuste ja laienduste olulisuse hindamist nii sisemudeli meetodi kui ka täiendatud krediidiväärtuse korrigeerimise meetodi osas. Lõpuks tuleks lisada säte, milles nõutakse krediidasutustelt täiendatud krediidiväärtuse korrigeerimise meetodi kohaldamiseks loa saamist pädevalt asutuselt.

1.9.2. Krediidasutused, mis on juba sisemudeli meetodi rakendanud, ei kasuta ainult seda ning kasutavad mõne oma riskipositsioonide arvutamiseks teisi (mittesise-) meetodeid. See tekitab probleemi, et suur hulk krediidasutusi ei pruugi olla võimelised järgima nõuet, et sisemudeli meetodit ei tohi kohaldada kombineeritult teiste meetoditega. Seetõttu tuleks kapitalinõuete määrust muuta ja lubada krediidasutustel taotleda luba sisemudeli meetodi kasutamiseks vastaspoole krediidiriski osas püsival osalisel alusel, mida on lubatud teha ka seoses teiste riskiliikidega.

1.9.3. Lisaks tuleks praegusi kapitalinõuete määruse eeskirju tähtaja parameetri kindlaksmääramise kohta laiendada, et hõlmata tuletisinstrumentide ja väärtpaperite kaudu finantseerimise tehingutest tulenevaid riskipositsioone ja määramata tähtaegadega tehinguid.

1.9.4. Komisjoni poolt vastaspoole krediidiriski hindamise uueks standardmeetodiks pakutud mõiste „järelevalveline delta“ määratlus tuleks viia vastavusse matemaatilisel täpsel Baseli pangajärelevalve komitee (BCBS) standarditega.

1.10. Finantsvaldusettevõtjate ja segafinantsvaldusettevõtjate käsitlemine

1.10.1. EKP toetab finantsvaldusettevõtjate ja segafinantsvaldusettevõtjate järelevalve ühtlustamist ja tõhustamist. On tähtis, et konsolideeritud järelevalve toiminguid oleks võimalik vahetult suunata pangagrupi emaettevõtjale, olgu selleks siis krediidasutus/investeeringühing või valdusettevõtja. Sellega seoses on järelevalve põhimõtteline eesmärk tagada, et emaettevõtja suunab ja koordineerib oma tütarettevõtjaid viisil, mis aitab tõhusalt kaasa konsolideeritud järelevalvele. Üldiselt peaks uus kord võimaldama finantsvaldusettevõtjate ja segafinantsvaldusettevõtjate eriomaduste ning nende grupisese rolli piisavat arvessevõtmist, et vältida grupi tegevuse liigset häirimist.

1.10.2. Mõned kapitalinõuete direktiivi ja kapitalinõuete määruse ettepannud muudatuste aspektid vajaksid parandamist või täpsustamist. Näiteks on vaja täpsustada seda, kuidas ettepannud muudatused finantsvaldusettevõtjatele ja segafinantsvaldusettevõtjatele lubade andmise kohta on seotud oluliste osaluste järelevalve olemasolevate eeskirjadega. Lisaks ei nähtu kapitalinõuete direktiivi ja kapitalinõuete määruse ettepannud muudatustest piisava selgusega, milliseid praegusi sätteid, milles viidatakse „krediidasutusele“ tuleks mõista nii, et need hõlmavad konsolideeritud järelevalve osas ka finantsvaldusettevõtjaid ja segafinantsvaldusettevõtjaid. Samuti oleks vaja täpsustada jooksivad järelevalvemeetmeid, mida konsolideeritud järelevalve asutusel on lubatud kohaldada finantsvaldusettevõtjatele ja segafinantsvaldusettevõtjale.

1.10.3. Lisaks on vaja kaaluda ettepannud muudatuste mõju kapitalinõuete direktiivi artiklile 111. Eelkõige on probleemiks, et konsolideeritud järelevalve asutus võib asuda asjaomase finantsvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja omast erinevas jurisdiktsioonis. Sellisel juhul peab konsolideeritud järelevalve asutus tagama, et teises liikmesriigis asuv finantsvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja järgib konsolideerimisnõudeid. CRD muudatusettepanekud peaksid sisaldama sätteid, mis sätestaksid täpsemalt piiriülese koostöö sellistel juhtudel.

1.10.4. Lõpetuseks, CRD muudatusettepanekud peaksid sisaldama sätteid, mis selgitaksid nende sätete alla jäävate praeguste finantsvaldusettevõtjate ja segafinantsvaldusettevõtjate käsitlemist.

1.11. *Suurte piiriüleste investeerimisühingute järelevalve*

Suured ja keerukad pangasarnased investeerimisühingud, kelle poolt pakutavad investeerimisteenused mõjutavad nende bilanssi, eelkõige piiriüleste tehingutega investeerimisühingud, võivad tekitada kõrgeks tõusnud finantsstabiilsuse riski ja mõju ülekandumise riski teistele pankadele. EKP hinnangul vajab suurte piiriüleste pangasarnaste investeerimisühingute konsolideeritud ja individuaalsel alusel järelevalve liidus täiendavat kaalumist, et tagada usaldusväärsed ja terviklikud järelevalvestandardid, mis vastavad sellistest ühingutest tulenevatele võimalikele riskidele. Üks võimalus oleks muuta CRD/CRRi, et tagada suurte piiriüleste pangasarnaste investeerimisühingute käsitlemine krediitiasutustena⁽¹⁾. See oleks asjakohane nende investeerimisühingute suhtes, kes teostavad sageli pangale sarnaseid tehinguid, st tehinguid, mida teostavad pangad. Nende investeerimisühingute jaoks, kes sellesse liiki ei kuulu, tuleks jätta praegune erikäsitus riigisisestes korraldustes.

1.12. *Riigi pädevus*

1.12.1. Ühtse järelevalvemehhanismi määрусega on EKP-le antud krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga seotud eriülesanded eesmärgiga aidata kaasa krediitiasutuste turvalisusele ja toimekindlusele ning finantssüsteemi stabiilsusele. Neid ülesandeid täites tuleb võtta täielikult arvesse siseturu terviklikkust ja krediitiasutuste võrdset kohtlemist ning vältida õigusnormide erinevuste ärakasutamist⁽²⁾. Sel eesmärgi peab EKP kohaldama kogu asjakohast liidu õigust ja kui kõnealusteks liidu õigusaktideks on direktiivid, neid direktiive riigi õiguses ülevõtvaid õigusakte,⁽³⁾ eriti mis puudutab kapitalinõuete direktiivi ja pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi⁽⁴⁾. Ent mõnda järelevalvevolitust ei ole liidu õiguses konkreetset nimetatud ning erinevused riigi õigusaktides tingivad EKP järelevalvevolituste asümmeetrilise osalevates liikmesriikides.

1.12.2. Sellega seoses on EKP juba analüüsinud olemasolevate järelevalvevolituste kohaldamisala ja ulatust ning on välja töötanud lähenemise EKP volituste ühetaolisele tõlgendamise tagamiseks. Vaatamata EKP pädevuste selgitusele, nendele olemasolevatele järelevalvevolitustele liidu õiguses ühtse aluse kehtestamisest tuleneks nõue nende ülevõtmiseks riigi õiguses ning see aitaks selgemalt tõlgendada, kas riigi õiguses antud konkreetne volitus on hõlmatud EKP-le antud konkreetse ülesandega. Lisaks tugevdaks see tänu pädevate asutuste järelevalvevolituste ühtlustamisele võrdset kohtlemist liidu pangandusjärelevalves. Selle saavutamiseks tuleks liidu õigusesse lisada selge viide täiendavatele järelevalvevolitustele mitmes valdkondades, et vältida õiguskindlusetust EKP otsuste järelevalvevolituste osas ning tagada seoses järelevalvevolitustega võrdsed võimalused kogu pangandusliidus. Nendeks valdkondadeks on peamiselt vara omandamine kolmandates riikides, ühinemised, vara ülekandmine ja muud strateegilised otsused, krediitiasutuste põhikirjade ja nende aktsionäride lepingute muutmine hääleõiguse kasutamise osas, krediidi andmine seotud isikutele, krediitiasutuste poolt tegevuste sisseostmine, välisaudiitoritega seotud järelevalvevolitused ning krediitiasutustele lubade andmisega seotud täiendavad volitused.

1.13. *Sobivuse ja nõuetekohasuse hindamine ning võtmefunktsioonide täitjad*

1.13.1. Praegu ei ole kapitalinõuete direktiivis sätestatud nõudeid menetluse kohta, mida pädevad asutused peaksid kasutama juhtorganite liikmete hindamiseks. Seetõttu erinevad riigisisene praktika märkimisväärselt hindamise aja, tähtaegade ning selle osas, kas hindamine toimub enne või vahetult pärast ametisse määramist. EKP soovib liidu õiguse täiendamist, et veelgi ühtlustada „sobivuse ja nõuetekohasuse“ hindamist.

⁽¹⁾ Vt „Teatis pangandusliidu väljakujundamise kohta“ lk 19 ja SSM aruanne lk 8.

⁽²⁾ Vt ühtse järelevalvemehhanismi määрусuse artikli 1 esimene lõik.

⁽³⁾ Vt ühtse järelevalvemehhanismi määрусuse artikli 4 lõige 3.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määрусuseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

1.13.2. Võtmefunktsioonide täitjatel on oluline mõju krediidiasutuste igapäevasele juhtimisele ning nende juhtimisstruktuurile tervikuna. EKP soovib täiendada liidu õigust, lisades sellesse võtmefunktsiooni täitja mõiste ning täpsustades kõrgema juhtkonna määratlust. Lisaks tuleks riigisest lähenemiste ühtlustamiseks lisada säte pädevate asutuste volituste kohta oluliste krediidiasutuste võtmefunktsiooni täitjate hindamisel.

1.14. Teabevahetus

Kehtivas liidu õiguses on vähe konkreetseid viiteid koostöö vajadusele usaldatavusnõuete täitmise järelevalve eest vastutavate pädevate asutuste ja rahapesuvastase tegevusega tegelevate asutuste vahel⁽¹⁾. Samuti puuduvad selged sätted usaldatavusnõuete täitmise järelevalve eest vastutavate pädevate asutuste koostöö kohta asutustega, mis vastutavad struktuurse eraldatuse eeskirjade kohaldamise eest. EKP paneb ette täiendada kapitalinõuete direktiivi sätteid konfidentsiaalse teabe vahetamise kohta, nähes selgelt ette koostöö nende asutustega.

1.15. Jõustumine ja sanktsioonid

Kapitalinõuete direktiivis sätestatud karistatavate rikkumiste loetelu ei hõlma mitmeid olulisi rikkumisi, nt seoses 1. samba kapitalinõuetega, järelevalvemääruste ja pädevate asutuste otsustega, nõudega taotleda eelnev luba ning kohustustega pädevat asutust teavitada. Seetõttu on liikmesriikidel kaalutusõigus, kas anda pädevatele asutustele volitused määrata sellistel juhtudel halduskaristusi. See lähenemisviis võib tuua kaasa ebajärjekindlust liikmesriikide vahel ning kahjustada usaldatavusnõuete tõhusat jõustumist. EKP soovib selle vältimiseks laiendada karistatavate rikkumiste loetelu.

1.16. Valikuvõimalused ja kaalutusõigused

1.16.1. Liikmesriikide valikuvõimalused ja kaalutusõigused seoses usaldatavusnõuetega takistavad liidu tasandil ühtse reeglustiku koostamist ning tekitavad täiendavat keerukust ja täiendavaid kulusid, luues samas võimalusi õigusnormide erinevuste ärakasutamiseks. Eeskätt tekitavad liikmesriikide valikuvõimalused takistusi ühtse järelevalvemehhanismi tõhusale toimimisele, kuna arvesse tuleb võtta erinevaid regulatsioone osalevates liikmesriikides. Selliste valikuvõimaluste üheaegne ja erinev kasutamine tekitab regulatiivse ebahütluse, mis võib takistada EKP järelevalve tõrgeteta toimimist osalevates liikmesriikides ning seoses kolmandate riikide suhtes võetud riskipositsioonidega.

1.16.2. Mõnel juhul mõjutavad need lahknevused ka järelevalvevolitusi. Seetõttu tuleks need soovimatud valikuvõimalused ja kaalutusõigused, mis ei ole usaldatavusnõuete seisukohast põhjendatud, ühtlustada vahetult esmatasandi õigusaktides. Samamoodi tuleks vältida uute valikuvõimalused ja kaalutusõiguste kehtestamist, nagu seda on tehtud näiteks kapitalinõuete määruse ettepannud muudatustes fondidesse tehtavate omakapitaliinvesteeringute valdkonnas.

1.17. Kesksete vastaspooltega seotud riskipositsioonide omavahendite nõuded

EKP toetab kapitalinõuete määruse ettepannud muudatustele eelnevalt kindlaks määratud vabastusperioodi lisamist, mis puudutab kesksete vastaspooltega seotud riskipositsioonide omavahendite nõudeid. Selline eelnevalt kindlaks määratud vabastusperiood võimaldaks krediidiasutustel kaaluda kolmanda riigi keskset vastaspoole sellisena tunnustamist, kui ta on esitanud taotluse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012⁽²⁾ artikli 25 kohaselt. Selline vabastusperiood on tähtis, et tagada krediidiasutustele õiguskindlus nende riskipositsioonide kohtlemise suhtes asjakohase aja jooksul. Siiski usub EKP, et viieaastast maksimaalset vabastusperioodi alates kuupäevast, mil esitatakse tunnustamise taotlus (kui komisjon ei ole veel rakendusakti vastu võtnud), tuleks pidada liiga pikaks, võttes arvesse võimalikku mõju finantsstabiilsusele, mis tuleneb kolmandate riikide mittetunnustatud kesksete vastaspooltega seotud riskipositsioonidest. Seetõttu soovib EKP kehtestada lühema maksimaalse vabastusperioodi kolmandate riikide selliste kesksete vastaspooltega seotud riskipositsioonidele, keda ei ole veel tunnustatud vastavalt määruse (EL) nr 648/2012 artiklile 25.

⁽¹⁾ Ei kapitalinõuete direktiivis ega ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiivis (EL) 2015/849 (mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ) (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73) ole konkreetset ette nähtud sedalaadi koostööd.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012, börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemistehabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

2. Rahvusvaheliselt kokku lepitud järelevalvestandardite rakendamine

EKP toetab rahvusvaheliselt kokku lepitud järelevalvestandardite rakendamist liidu õiguses. Üleilmse finantsüsteemi omavahelist seotust arvestades on üleilmsed standardid vajalikud võrreldavuse ja võrdsete tingimuste tagamiseks.

2.1. Finantsvõimenduse määr

- 2.1.1. EKP toetab finantsvõimenduse määra nõude kehtestamist liidu õiguses ja selle kindlaksmääramist 3 %-le, mis on kooskõlas Baseli pangajärelevalve komitee standarditega ja Euroopa Pangandusjärelevalve soovitustega ⁽¹⁾. EKP soovib finantsvõimenduse määra standardid rakendada liidus, võttes arvesse rahvusvahelise arutelu tulemusi, eelkõige BCBS arutelu ja muu rahvusvahelise arengu tulemusi.
- 2.1.2. Kapitalinõuete määruse ettepanud muudatused välistavad pädevate asutuste praeguse kaalutusõiguse arvata finantsvõimenduse määra riskipositsiooni näitajast välja mis tahes kontsernisisesed riskipositsioonid, mis on juba välja arvatud riskikaaludest ja riskipositsioonidest, mis tulenevad vahendatud reguleeritud hoiustest, ⁽²⁾ ning selle asemel on ette nähtud automaatne riskipositsioonide väljaarvamine ⁽³⁾. EKP on seisukohal, et krediidiastutused võiksid need riskipositsioonid finantsvõimenduse määrast välja jätta ainult pädeva asutuse eelneval loal, kui finantsvõimenduse alusriske on hinnatud praeguse kehtiva liidu õiguse kohaselt ⁽⁴⁾.
- 2.1.3. Kui kasutatakse ametlikult toetatavatest ekspordikrediitidest ⁽⁵⁾ tulenevate riskipositsioonide väljaarvamist, võib seda teha ainult vajalikus ulatuses, kui see vajadus on liiduülene ja mitte riigisisene eelistus, kuna see on kõrvalekalle BCBS standarditest. Ka tugilaenudest tulenevate riskide automaatne väljaarvamine ⁽⁶⁾ kaldub kõrvale Baseli pangajärelevalve komitee standarditest ning on vastuolus finantsvõimenduse määra kui riskil mittepõhineva näitaja põhjendusest. Lisaks ei ole selline automaatne väljaarvamine kooskõlas Euroopa Pangandusjärelevalve soovitustega ning takistab finantsvõimenduse määrade tõhusat turuülest võrdlust. Lisaks võimaldab mitme erandi sõnastus, mis on nõutavate tingimuste osas tihti ebaselge, krediidiastutustel tõlgendada neid erandeid erinevalt, mille tulemuseks võib olla avar kohaldamine ja suunamine erijuhtudest kaugemale.
- 2.1.4. EKP toetab finantsvõimenduse määra lisa kehtestamist globaalsetele süsteemselt olulistele ettevõtjatele, mis peaks põhinema selliste nõuete ülesehitust ja määrasid käsitlevatele rahvusvahelistele standarditele, kui need on lõplikult kindlaks määratud. Globaalsete süsteemselt olulistele ettevõtjatele lisanõuded peaksid kajastama nende süsteemset olulisust ning võimaldama täiendavat kahjumikatmisvõimet, mis on vajalik tagamaks täiendavat kaitset nende võimaliku maksejõuetuse vastu.
- 2.1.5. Kapitalinõuete määruse ettepanud muudatustes nähakse samuti ette alustamise tagatiste tasaarveldus selliste tuletisinstrumentide riskide korral, mis on seotud kliendi kliiringuga, mis on veel üks Baseli pangajärelevalve komitee standarditest lahknev element. Nende tehingute alustamise tagatiste kohtlemine on tundlik teema, mis on praegu läbivaatamisel rahvusvahelisel tasandil. Selle rakendamine liidus peaks kajastama selle läbivaatamise lõplikke tulemusi ⁽⁷⁾.
- 2.1.6. CRR muudatusettepanekud jäävad praeguse meetodi juurde, mille puhul arvestatakse finantsvõimenduse määr bilansi alusel kvartali lõpus ⁽⁸⁾. EKP soovib sätte läbivaatamist, võttes arvesse praegust rahvusvahelist arutelu finantsvõimenduse määra arvutamise vaatlusperioodi osas.
- 2.1.7. Keskpanga reservide küsimus finantsvõimenduse riskipositsiooni arvutamise eesmärgil on samuti tundlik teema, mida praegu rahvusvahelisel tasandil käsitletakse. Finantsvõimenduse määra rakendamine liidu õiguses peaks selle arutelu tulemusi arvesse võtma.

⁽¹⁾ Euroopa Pangandusjärelevalve aruanne kapitalinõuete määruse artikli 511 kohase finantsvõimenduse määra nõuete kohta (nr EBA-Op-2016-13), 3. august 2016, avaldatud Euroopa Pangandusjärelevalve veebilehel www.eba.europa.eu

⁽²⁾ Vt kapitalinõuete määruse uue ettepanud artikli 429a lõike 1 punkt j.

⁽³⁾ Vt kapitalinõuete määruse uus ettepanud artikkel 429a.

⁽⁴⁾ VT EKP juhust „ECB Guide on options and discretions available in Union law“ (konsolideeritud versioon) november 2016, avaldatud EKP pangandusjärelevalve veebilehel www.bankingsupervision.europa.eu

⁽⁵⁾ Vt kapitalinõuete määruse uue ettepanud artikli 429a lõike 1 punkt f.

⁽⁶⁾ Vt kapitalinõuete määruse uue ettepanud artikli 429a lõike 1 punkt e.

⁽⁷⁾ Vt Baseli pangajärelevalve komitee konsultatiivdokument: „Revisions to the Basel III leverage ratio framework“, 25. aprill 2016, avaldatud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga veebilehel www.bis.org

⁽⁸⁾ Vt ettepanekut CRR uue artikli 429 lõike 2 kohta koosmõjus rakendusmääruse (EL) nr 680/2014 artikli 14 lõikega 2.

- 2.1.8. EKP nõustub EBA soovutustega, et kesksete vastaspoolte suhtes ei tohiks finantsvõimenduse määra kohaldada, isegi kui neil on panganduse tegevusluba mõnes liikmesriigis. Kesksete vastaspoolte vabastus finantsvõimenduse määraast on põhjendatud eritagatistega, mida nende suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 648/2012 alusel, ja asjaoluga, et kesksete vastaspoolte kohustused, näiteks hoiustena hoitavad tagatised, on kogutud peamiselt riskijuhtimise eesmärgil, mitte investeerimistegevuse rahastamiseks.
- 2.2. *Stabiilse netorahastamise kordaja (NSFR)*
- 2.2.1. Kapitalinõuete määruse ettepanud muudatustes kaldutakse kõrvale Baseli pangajärelevalve komitee standarditest 1. taseme kõrge krediidikvaliteediga likviidsete varade käsitlemise osas, kohaldades 0 % suurust nõutava stabiilse rahastamise tegurit ja mitte 5 % suurust tegurit⁽¹⁾. EKP teeb ettepaneku 1. taseme kõrge krediidikvaliteediga likviidsete varade osas säilitada stabiilse rahastamise nõue (välja arvatud sularaha ja keskpanga reservide osas, millele kohaldataks 0 % suurust nõutava stabiilse rahastamise tegurit), kuna nende varade suhtes valitseb üheaastasel ajahorisondil mõningane hinnarisk isegi stressistsenaariumi puudumisel. Likviidsuskattekorrajaga samasuguse kohtlemise kehtestamine ei ole kohane, võttes arvesse nende kahe standardi erinevaid ajaraamistikke.
- 2.2.2. Samuti lahknevad kapitalinõuete määruse ettepanud muudatused Baseli pangajärelevalve komitee standarditest tuletisinstrumentide lepingute tulevase rahastamise riski osas⁽²⁾. EKP toetab Euroopa Pangandusjärelevalvele antud volitust esitada komisjonile aruanne selle kohta, kas on võimalik kehtestada riskitundlikum näitaja,⁽³⁾ kui võrd Baseli pangajärelevalve komitee standardid ei ole piisavalt riskitundlikud⁽⁴⁾. Ent ettepanud ülemineku korras on teatavad kontseptuaalsed puudused, mis võimaldavad õigusnormide erinevuste ärakasutamist, ning nende mõju krediidiasutustele ei ole veel hinnatud. Seetõttu teeb EKP ettepaneku kuni kohasema meetodika määratlemiseni juhinduda üleminekuperioodil BCBS standarditest.
- 2.2.3. Tagatud laenuandmistehingute osas on kapitalinõuete määruse ettepanud muudatustes kohaldatud Baseli pangajärelevalve komitee standarditega võrreldes madalamat nõutava stabiilse rahastamise tegurit sellistele tagatud ja tagamata tehingutele finantsvastaspooltega, mille järelejäänud tähtaeg on väiksem kui kuus kuud⁽⁵⁾. Põhjaliku analüüsi alusel tuleks läbi viia kõikide stabiilse netorahastamise kordajaga hõlmatud tagatud tehingute terviklik läbivaatus, et otsustada, kas tagatistega ja tähtaegadega seotud tegurid on kalibreeritud kohaselt. EKP soovib kuni sellise läbivaatuseni kohaldada Baseli pangajärelevalve komitee standardites ära toodud nõutava stabiilse rahastamise tegureid.
- 2.2.4. Kapitalinõuete määruse ettepanud muudatused näevad ette vabastuse stabiilse netorahastamise kordaja nõudest selliste varade ja kohustuste osas, mis on vahetult seotud üldiste pandikirjadega, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/65/EÜ⁽⁶⁾ ning edasilükatava tagasimaksega või tingimuslike vahendatud maksetega pandikirjade suhtes, mis vastavad teatavatele sissenõudmise tähtaja saabumise kriteeriumidele⁽⁷⁾. EKP toetab Euroopa Pangandusjärelevalve soovitusi, et vabastust võib kohaldada ainult täielikult vastava rahastusega edasilükatava tagasimaksega pandikirjade suhtes, kui võrd need ei kujuta endast mingit riski need emiteerinud pangale⁽⁸⁾. Seevastu soovib EKP mitte anda muude pandikirjade suhtes vabastust stabiilse netorahastamise kordajast, kuna neil pandikirjadel nagu ka muudel pikaajalistel kohustustel on märkimisväärsed rahastamisriskid, mida nende struktuuri erijooned ei leevenda. Kui arvestada pandikirjade tähtsust pankade rahastamisel, siis oleks enamike tasumata pandikirjade de facto vabastamise tulemuseks usaldatavusnõuete standardite märkimisväärt lahjendamine.

⁽¹⁾ Vt kapitalinõuete määruse uue ettepanud artikli 428r lõike 1 punkt a ja Baseli pangajärelevalve dokument „Basel III: the net stable funding ratio“, oktoober 2014 (edaspidi „Baseli pangajärelevalve komitee stabiilse netorahastamise kordaja raamistik“), punkt 37, avaldatud Baseli pangajärelevalve komitee veebilehel www.bis.org

⁽²⁾ Vt kapitalinõuete määruse uue ettepanud artikli 428u lõige 2 ning artikli 428x lõiked 2–4.

⁽³⁾ Vt kapitalinõuete määruse artikli 510 uued ettepanud lõiked 4 ja 5.

⁽⁴⁾ Vt eurosüsteemi seisukoht seoses Euroopa Komisjoni finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi konsultatsioonidokumendiga täiendavate kaalutluste kohta stabiilse netorahastamise kordaja suhtes Euroopa Liidus, 14. september 2016.

⁽⁵⁾ Vt kapitalinõuete määruse uue ettepanud artikli 428s punkt b ja uue ettepanud artikli 428u lõike 1 punktid a ja b ning Baseli pangajärelevalve komitee stabiilse netorahastamise kordaja raamistiku punkt 38 ja punkti 39 alapunkt b.

⁽⁶⁾ Nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 32).

⁽⁷⁾ Vt kapitalinõuete määruse uue ettepanud artikli 428f lõike 2 punktid c ja d.

⁽⁸⁾ Vt soovitus 6 Euroopa Pangandusjärelevalve aruandes stabiilse netorahastamise kordaja nõuete kohta vastavalt kapitalinõuete määruse artiklile 510 (EBA Op/2015/22), 15. detsember 2015, avaldatud Euroopa Pangandusjärelevalve veebilehel www.eba.europa.eu

2.3. Kauplemissportfelli põhjalik läbivaatus

- 2.3.1. EKP toetab ettepanekut rakendada liidu õiguses uus Baseli pangajärelevalve komitee standard kauplemisportfelli põhjalikust läbivaatamisest (FRTB) tuleneva tururiski kohta⁽¹⁾. EKP soovib, et FRTB standardi rakendamine liidus, eelkõige kohane üleminekukord, võtaks kohaselt arvesse praeguse rahvusvahelise arutelu, eelkõige BCBS, ja muu rahvusvahelise arengu tulemusi. Praegu ette nähtud 2-aastane rakendustähtaeg võib osutuda ebapiisavaks, et krediidasutused/investeeringühingud saaksid tõendada oma vastavust näidisoüetele ja et järelevaatajad saaksid kohaselt hinnata ja heaks kiita tururiske mudeleid. See tuleneb ka asjaolust, et sisemudeli meetodi mitmete tähtsate aspektide tehniline spetsifikatsioon sätestatakse regulatiivsetes tehnilistes standardites, mis on kättesaadavad alles palju hiljem pärast CRR muudatuse ettepanekute jõustumist. Seetõttu oleks soovitatav rakendustappi pikendada.
- 2.3.2. Probleemaatiline on ettepanud üleminekukord, milles nähakse ette märkimisväärne FRTB kapitalinõuete vähendamine (35 % võrra) kolmeaastase tähtaja jooksul, kuna selle tulemuseks võivad olla tururiskiga seotud kapitalinõuded märkimisväärselt allpool konkreetsete krediidasutuste praegust taset. Kuigi üleminekuperiood võib leevendada mõju krediidasutuste kapitalinõuetele, teeb EKP ettepaneku, et üleminekukalibreeringust tuleks loobuda järkjärgult vastavalt eelnevalt kindlaks määratud graafikule, mis kombineeritakse alammääraga, et vältida tururiski kapitalinõuete langemist praeguses allapoole.

Seoses tururiski raamistiku täiendavate muudatustega, mille eesmärk on saavutada suurem proportsionaalsus, leiab EKP, et kapitalinõuete määruse ettepanud muudatused, mis lubavad väikese kauplemisportfelliga krediidasutustel kasutada lihtsustatud meetodeid, on kohane lisandus, kui nende kohaldamise künnised jäävad ettepanekus määratud tasemele. Siiski peaks ettepanud lihtsustatud standardmeetod olema piisavalt riskitundlik ja tooma kaasa kapitalinõuded, mis on piisavad võrreldes suurematele krediidasutustele kohaldatavate uute meetoditega. Selleks tuleks kapitalinõuete määruse tulevaste muudatuste juures arvesse võtta asjakohaseid arenguid Baseli pangajärelevalve komitee tasandil.

- 2.3.3. Kapitalinõuete määruse ettepanud muudatused ei sätesta esmasasandi õigusaktis mõningaid Baseli pangajärelevalve komitee standardite võtmeelemente, nagu näiteks kasumi ja kahjumi omistamise kriteeriumite määratlus, ja jätab selle edaspidiseks delegeeritud õigusloomeks. EKP soovib lisada need elemendid vahetult kapitalinõuete määrrusse, jättes tehnilistesse standarditesse rakendamiseks ainult tehnilised täpsustused.
- 2.3.4. Kapitalinõuete määruse ettepanud muudatused võimaldavad krediidasutustele märkimisväärset modelleerimisvabadust, mis võib kaasa tuua oluliselt erineva järelevalvepraktika ja riskide modelleerimise. EKP soovib selle ärahoidmiseks hõlmata kapitalinõuete määrrusse modelleerimise piirangud, mis on välja töötatud võrdlevate uuringute alusel FRTB osana.
- 2.3.5. Erinevalt Baseli pangajärelevalve komitee standarditest võimaldavad kapitalinõuete määruse ettepanud muudatused krediidasutustel ilma piiranguteta valida, milliste kauplemisüksuste suhtes nad taotlevad sisemudeli heakskiitmist ja milliste suhtes kohaldavad standardmeetodit. Õigusnormide erinevuste ärakasutamise vältimiseks peaks pädevatel asutustel olema võimalik, tulenevalt krediidasutuste poolt võrreldavatele kauplemisüksustele valitud meetoditest, otsustada, millised kauplemisüksused tuleb nende hinnangul hõlmata sisemudeli meetodite kohaldamisalasse.

EKP konkreetsed sõnastused ettepanekud seoses kapitalinõuete määruse ja kapitalinõuete direktiivi ettepanud muudatustega on esitatud eraldi tehnilises töödokumendis koos selgitustega. Tehniline töödokument ei ole EKP nõukogu poolt vastu võetud. See tehniline töödokument on avaldatud inglise keeles EKP veebilehel.

Frankfurt Maini ääres, 8. november 2017

EKP president

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ BCBS standardid „Minimum capital requirements for market risk“, jaanuar 2016, avaldatud BISi veebilehel www.bis.org